

**COOPERAREA
PENTRU IDENTIFICAREA
ȘI PROTECȚIA COPIILOR
VULNERABILI SUB VÂRSTA
RĂSPUNDERII PENALE
ȘI A CELOR ÎN CONFLICT
CU LEGEA**

Instrument practic
privind atribuțiile,
criteriile și indicatorii
de referință

Documentul a fost elaborat în cadrul inițiativei „Promovarea activităților de prevenire a delincvenței juvenile și a mecanismului de dejudiciarizare a cauzelor penale cu implicarea copiilor în conflict cu legea”, desfășurată de către Institutul de Reforme Penale (IRP), cu suportul Fondului Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF) în Republica Moldova.

Autori:

Victor ZAHARIA, doctor în drept, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova, director IRP

Arina ȚURCAN, magistrul în psihologie, avocat, expert IRP.

Institutul de Reforme Penale (IRP)

str. M. Lomonosov nr.33

mun. Chișinău, Republica Moldova

tel./fax: (22) 92-51-71

e-mail: info@irp.md

www.irp.md

Editura: Cartea Juridică

Copertă și machetare: Adriana Mirza

Redactor: Eugenia Chiosa

ISBN 978-9975-3111-1-3.

342.7-053.2:343.224

Z 18

© Toate drepturile asupra publicației sunt rezervate Institutului de Reforme Penale (IRP). Atât publicația, cât și fragmente din ea nu pot fi reproduse fără indicarea sursei. Opiniile exprimate în acest ghid aparțin autorilor care își asumă responsabilitatea pentru ele și nu reflectă în mod necesar opinia Institutului de Reforme Penale sau a Fondului Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF) în Republica Moldova.

CUPRINS

Preliminarii

Capitolul I. Atribuțiile/competențele specialiștilor implicați în protecția copilului la etapa de prevenție, asistență în cadrul urmăririi penale, judecării cauzelor penale și post sentință

- 1.1 Angajații poliției/inspectorul de sector - 8
- 1.2 Autoritatea tutelară - 10
- 1.3 Asistența socială - 13
- 1.4 Școala - 17
- 1.5 Serviciul de asistență psihopedagogică - 19
- 1.6 Instituțiile medico-sanitare - 22
- 1.7 Biroul de probațiune - 25
- 1.8 Avocatul care reprezintă interesele copilului - 28

Capitolul II. Criterii și indicatori de evaluare

- 2.1 Poliția - 30
- 2.2 Instituțiile de învățământ - 34
- 2.3 Psihologul școlar/ serviciul de asistență psihopedagogică - 38
- 2.4 Direcția asistență socială și protecție a familiei - 40
- 2.5 Asistentul social comunitar - 42
- 2.6 Instituțiile medico-sanitare - 43
- 2.7 Biroul de probațiune - 45

PRELIMINARI

În cadrul Proiectului „*O mai bună protecție a copiilor în sistemul de justiție al Republicii Moldova. Dejudicierea cauzelor penale*”, implementat de Institutul de Reforme Penale în parteneriat cu Reprezentanța UNICEF-Moldova, în perioada 2012-2015 au fost elaborate instrumente de lucru și recomandări metodice pentru identificarea și protecția copiilor în conflict cu legea și a celor sub vârsta răspunderii penale; au fost instruiți specialiștii care lucrează cu și pentru copiii în contact cu sistemul de justiție; a fost facilitată cooperarea la nivel local între instituțiile din Bălți, Ungheni, Orhei, Căușeni și Leova; au fost revizuite unele categorii de servicii de suport pentru copiii în conflict cu legea și cei sub vârsta răspunderii penale fiind create servicii noi în 5 raioane; au fost monitorizate ședințele de judecare a cauzelor penale ce implicau copii în conflict cu legea, copii victimă sau martori ai infracțiunii; opinia publică generală și factorii de decizie au fost cu regularitate informați și sensibilizați prin materiale publicitare (pliante, broșuri, calendare, spoturi publicitare), inclusiv cu organizarea meselor rotunde și conferințelor.

La nivel local, în mun. Bălți, r-urile Ungheni, Orhei, Căușeni și Leova au fost identificate anumite **constrângeri** în activitatea sistemului de justiție și a instituțiilor de protecție a copilului atunci când se încerca **excluderea cât de curând posibil a copilului din sistemul tradițional de justiție**. Totodată, **au fost dezvoltate mai multe practici pozitive**. Astfel, în mun. Bălți și în raionul Ungheni au fost aprobate mecanisme locale de referire a copiilor în conflict cu legea și a celor sub vârsta răspunderii penale¹; cu participarea specialiștilor, în Căușeni și Ungheni au fost elaborate programe locale de prevenție primară și secundară a

¹ Vezi: Capitolul VIII.8 **Exemple de cooperare pentru implementarea mecanismului de dejudiciere (experiența mun. Bălți și raionului Ungheni)**. În: Igor Dolea, Victor Zaharia. *Mecanismul de dejudiciere în Republica Moldova*. IRP, Cartea Juridică, 2014, p. 78-88, http://irp.md/uploads/files/2015-06/1433748307_dejudicierea-2015.pdf

delincvenței juvenile².

La solicitarea specialiștilor, a fost elaborat prezentul **instrument de cooperare** pentru identificarea și protecția copiilor vulnerabili sub vârsta răspunderii penale și a celor în conflict cu legea, **destinat** să faciliteze interacțiunea la nivel local a instituțiilor din domeniul justiției și a celor din comunitate, așa încât copiii să beneficieze de o mai bună protecție. În opinia specialiștilor, **cunoscând clar care sunt competențele funcționale, anumite criterii și indicatori de activitate, am putea responsabiliza pe fiecare să acționeze cu diligență (individual sau în parteneriat).**

---

² Activitățile au fost realizate în cadrul proiectului „*Modele eficiente de implicare comunitară pentru prevenirea delincvenței juvenile în Republica Moldova*”, implementat de Institutul de Reforme Penale în parteneriat cu Ambasada Finlandei în București, vezi: **Program de prevenire primară a delincvenței juvenile (raionul Căușeni). Program de prevenire a delincvenței juvenile (raionul Ungheni/Căușeni)**. În: Igor Dolea, Victor Zaharia, Arina Țurcan, Cornelia Adeola. *Situația actuală privind prevenirea delincvenței juvenile în Republica Moldova*, IRP, Cartea Juridică, 2014, p. 151-224, <http://irp.md/news/633-situaia-actual-privind-prevenirea-delincvenei-juvenile.html>

